

Sociology of Education

Explanation and Ranking of Organizational Factors for Realizing the Second Step of the Revolution Statement in Iran's Education System

Davood Ebrahimi Esbooyi¹, Farshideh Zameni², Kiomars Niazazari³

1. PhD student, Department of Educational Sciences, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran.
2. Assistant Professor, Department of Educational Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran (Corresponding Author).
3. Professor, Department of Educational Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran.

❖ **Corresponding Author Email:** f_zameni@yahoo.com

Research Paper

Abstract

Receive: 2023/07/10
Accept: 2023/09/27
Published: 2024/06/15

Keywords:

organizational factors, Second Step of the Revolution Statement, education system.

Purpose: This study aimed to explain and rank the organizational factors contributing to the realization of the Second Step of the Revolution Statement within Iran's education system.

Methodology: The research employed an exploratory mixed-methods approach. In the qualitative phase, academic and organizational experts, including senior and middle managers from the education sector, were interviewed using the Delphi technique in four rounds. In the quantitative phase, data were collected from school managers in Mazandaran Province through a researcher-developed 96-item questionnaire, analyzed using structural equation modeling (SEM) in AMOS software. For the prioritization phase, the Analytical Hierarchy Process (AHP) was applied using a matrix questionnaire in Expert Choice software. The qualitative sample consisted of 20 purposively selected experts, while the quantitative sample included 281 school managers selected using multi-stage relative cluster sampling. Additionally, 35 experts participated in the prioritization phase. Reliability and validity of instruments were confirmed through various methods, including test-retest reliability, Cronbach's alpha, and content and construct validity.

Findings: The qualitative analysis identified seven key dimensions for realizing the Second Step of the Revolution Statement in the education system: science and research, spirituality and ethics, economy, justice and anti-corruption, independence and freedom, national dignity, foreign relations and boundary-setting with the enemy, and lifestyle. These dimensions were further broken down into 24 components. The quantitative analysis confirmed all components of the research model. Prioritization results highlighted the "independence and freedom" dimension and the "job security" component as the most critical.

Conclusion: The study provides a comprehensive model for implementing the Second Step of the Revolution Statement in Iran's education system, emphasizing the importance of independence, freedom, and job security as key organizational factors. This model can guide policymakers and administrators in fostering an effective and aligned education system.

Article Cite:

Ebrahimi Esbooyi D, Zameni F, Niazazari K. (2024). Explanation and Ranking of Organizational Factors for Realizing the Second Step of the Revolution Statement in Iran's Education System, *Sociology of Education*. 10(1): 455-472.

<https://doi.org/10.22034/ijes.2021.541983.1184>

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23221445.1401.15.1.1.0>

Creative Commons: CC BY 4.0

جامعه‌شناسی آموزش و پرورش

تبیین و رتبه‌بندی عامل‌های سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در نظام آموزش و پرورش ایران

داود ابراهیمی اسبویی^۱، فرشیده ضامنی^۲، کیومرث نیاز آذری^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه علوم تربیتی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران.

۲. استادیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران (نویسنده مسئول).

۳. استاد، گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران.

✦ ایمیل نویسنده مسئول: f_zameni@yahoo.com

چکیده	مقاله تحقیقاتی
<p>هدف: این پژوهش با هدف تبیین و رتبه‌بندی عوامل سازمانی موثر در تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در نظام آموزش و پرورش ایران انجام شد.</p> <p>روش‌شناسی: این پژوهش از روش تحقیق آمیخته اکتشافی استفاده کرده است. در بخش کیفی، از تکنیک دلفی با مصاحبه از خبرگان دانشگاهی و سازمانی، شامل مدیران ارشد و میانی نظام آموزش و پرورش، در چهار مرحله بهره گرفته شد. در بخش کمی، داده‌ها از مدیران مدارس استان مازندران با استفاده از پرسشنامه ۹۶ گویه‌ای محقق ساخته جمع‌آوری و با مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) در نرم‌افزار AMOS تحلیل شد. برای رتبه‌بندی عوامل، از تکنیک فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP) و پرسشنامه ماتریسی در نرم‌افزار Expert Choice استفاده گردید. نمونه‌گیری به روش هدفمند در بخش کیفی و خوشه‌ای نسبی چندمرحله‌ای در بخش کمی انجام شد و شامل ۲۰ نفر در بخش کیفی، ۲۸۱ مدیر مدرسه در بخش کمی، و ۳۵ نفر در بخش رتبه‌بندی بود. اعتبار و روایی ابزارها با استفاده از روش‌های آزمون مجدد، آلفای کرونباخ، و روایی محتوایی و سازه‌ای تایید شد.</p> <p>یافته‌ها: تحلیل کیفی نشان داد که مدل عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در آموزش و پرورش شامل هفت بعد اصلی (علم و پژوهش، معنویت و اخلاق، اقتصاد، عدالت و مبارزه با فساد، استقلال و آزادی، عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن، و سبک زندگی) و ۲۴ مولفه است. تحلیل کمی، تمامی مولفه‌های مدل پژوهش را تایید کرد. نتایج رتبه‌بندی نشان داد که بعد "استقلال و آزادی" و مولفه "امنیت شغلی" بیشترین اهمیت را دارند.</p> <p>نتیجه‌گیری: این پژوهش مدل جامعی برای تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در نظام آموزش و پرورش ایران ارائه می‌دهد که بر اهمیت استقلال، آزادی، و امنیت شغلی به‌عنوان عوامل کلیدی سازمانی تاکید دارد. این مدل می‌تواند راهنمایی برای سیاست‌گذاران و مدیران در جهت بهبود و هم‌راستا کردن نظام آموزش و پرورش باشد.</p>	<p>دریافت: ۱۴۰۲/۰۴/۱۹</p> <p>پذیرش: ۱۴۰۲/۰۷/۰۵</p> <p>انتشار: ۱۴۰۳/۰۳/۲۶</p> <p>واژگان کلیدی: عوامل سازمانی، بیانیه گام دوم انقلاب، نظام آموزش و پرورش.</p> <p>استناد مقاله: ابراهیمی اسبویی د، ضامنی ف، نیاز آذری ک. (۱۴۰۳). تبیین و رتبه‌بندی عامل‌های سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در نظام آموزش و پرورش ایران. جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، ۱۰(۱): ۴۷۲-۴۵۵.</p>

<https://doi.org/10.22034/ijes.2021.541983.1184>

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23221445.1401.15.1.1.0>

Creative Commons: CC BY 4.0

مقدمه

بیانیه گام دوم انقلاب فراتر از یک بیانیه معمولی است که فقط به توصیف گذشته و تحلیل نقاط قوت و ضعف جمهوری اسلامی ایران می‌پردازد. صدور این بیانیه در آغاز چهل سالگی انقلاب نشان می‌دهد که علی‌رغم تمامی مشکلات؛ مبانی، آرمان‌ها و اهداف انقلاب اسلامی همچنان خدشه‌ناپذیر بوده و برای ترسیم نقشه را آینده معتبر هستند. تحلیل بیانیه گام دوم از آنجا که می‌تواند به تحکیم ایه‌های علمی و ادبیات سازی درباره‌ی انقلاب اسلامی کمک نماید؛ دارای اهمیت کاربردی است (Ghaffari Heshchin & Nikoonahad, 2020). سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران بعد از انقلاب سال ۱۳۵۷ دچار چرخش اساسی گشت و دو محور اصلی آن، دینی شدن حاکمیت و برگزیدن رویکرد انقلابی در سیاست خارجی بود. در زمان قبل از انقلاب، ایران به عنوان ژاندارم منطقه و حافظ منافع آمریکا بود، اما بعد از انقلاب، به دلیل حاکمیت دینی و نفی هرگونه استکبار باعث گردید، سمت‌گیری سیاست خارجی در جهت شکستن ابهت آمریکا و تقابل با سیاست‌های سلطه‌طلبانه باشد (Rahmani & Rahimi, 2019). شرایط اجتماعی، صنعتی، اقتصادی و فرهنگی کشور به گونه‌ای است که حل مشکلات و تنگناها، الگوها و راه‌حل‌های جدید و متفاوتی را طلب می‌کند. مسائل سازمان‌های کنونی کشور با توجه به تحولات پویای محیطی و افزایش پیچیدگی‌های روز افزون و رقابت شدید، با تدابیر و استراتژی‌های گذشته حل شدنی نیست، بلکه برای تضمین تداوم حیات و بقایشان نیازمند یافتن راه‌حل‌ها و روش‌های جدیدی هستند که به فرآیندها و روش‌های جدید بستگی دارد. سازمان‌های کنونی باید به قدر کافی منعطف باشند تا بتوانند پاسخگوی تمام شرایط ممکن باشند (Ahmadpour Daryani, 2014). بیانیه گام دوم دارای آموزه‌ای جامع و کامل است. نکته آن است که به صورت شفاف آرمان بزرگی را برای انقلاب اسلامی با عنوان “ایجاد تمدن نوین اسلامی” بیان می‌کند. به عبارتی هدف غایی انقلاب اسلامی ایران را ایجاد تمدن اسلامی بیان می‌کنند. تمدن نوین اسلامی در جمله رهبر انقلاب با این تعبیر آمده است: “انقلاب اسلامی اینک وارد دومین مرحله خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن سازی شده است. عیزان از انقلاب خود حراست و آن را بیشتر به آرمان بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی است، نزدیک کنید. رهبر معظم انقلاب اسلامی همواره بر انسجام ملی و پرهیز از تفرقه تأکید کرده اند و توجه به این مهم در بیانیه گام دوم انقلاب نیز فصل الخطاب در همین زمینه است. تفرقه و حرمت شکنی آفت هر نظام است، زیرا اختلاف داخلی نباید منجر به شکسته شدن وحدت ملی شود (Rahmani & Rahimi, 2019).

در تحقیقی که توسط سلطانی فلاح و باقری دادوکالایی (۱۴۰۱) و در خصوص تبیین الگوی جذب و استخدام معلمان مدارس مبتنی بر بیانیه گام دوم انقلاب انجام شد، نتایج پژوهش حاضر بیانگر آن است که الگویی که طراحی شده شامل ۵ مولفه جوانگرایی، اعتقادی، روحیه جهادی، شخصیت علمی و روحیه عدالت خواهی می‌باشد (Soltani Falah & Bagheri Dadokalaei, 2022). نتایج تحقیق منطری توکلی و کهنوجی (۱۴۰۰) و در مورد تبیین اهداف تربیتی بیانیه گام دوم انقلاب، حاکی از آن بوده که چنانچه در یک جامعه بشری دستورالعمل‌های جامع و کافی برای تقویت و توسعه سایر ساحات وجود داشته باشد و زمینه‌های استقرار و پیاده سازی دستورالعمل‌ها وجود داشته باشد، خودبه‌خود ساحات‌های هنری و زیبایی شناختی و زیستی – بدنی توسعه می‌یابند و زمینه‌های نشاط و امیدبخشی و توجه به ظرفیت‌های انسانی محقق می‌گردد (Manzari Tavakoly & Kahnooji, 2021). نتایج تحقیق قربانی توتکابینی (۱۳۹۹) در خصوص فرهنگ‌سازی اقتصاد مقاومتی از دیدگاه مقام معظم رهبری با رویکرد بیانیه گام دوم انقلاب نشان می‌دهد که مولفه‌های اقتصاد مقاومتی همانند فرهنگ سازی، مصرف، حرکت جهادی و اقتصاد مردمی، کارآفرینی، ایجاد شرکت‌های دانش بنیان، دشمن شناسی، تقویت بازارهای درون شهری و روستایی و تربیت نیروهای انسان ساز در جامعه حائز اهمیت است (Ghorbani Toutkabeni, 2020). یافته‌های مفاخری (۱۳۹۹) و در خصوص نقش مدیران دولتی در ترویج عدالت اجتماعی در راستای بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی نشان داد که در میان توصیه‌های هفت‌گانه کلیدی رهبری به جوانان و مدیران جوان در بیانیه گام دوم، چهارمین محور اختصاص به “عدالت و مبارزه با فساد” دارد. تحقق هریک از ارزش‌های اجتماعی در جامعه نیازمند الزاماتی است که عدالت نیز از این رویه مستثنی نیست. رهبر معظم انقلاب اسلامی به برخی از این الزامات چنین اشاره دارند؛ ۱. قوانین عادلانه، ۲. ساختار عادلانه، ۳. مجریان عادل و با تقوی، ۴. نظارت و آگاهی مردم، ۵. گفتمان سازی، ۶. مجاهدت، مبارزه، ایستادگی، ۷. تحقق همزمان عدالت و دیگر ارزش‌ها (Mofakhari, 2020). در تحقیق انصاری (۱۳۹۹) و در خصوص عیار معنویت و اخلاق در بیانیه گام دوم انقلاب و الزامات ناجا در بالا بردن عیار معنویت و اخلاق، ضمن مفهوم شناسی اخلاق و معنویت، آثار معنویت در استان که باعث؛ کاهش بحران‌های روحی، آرامش روانی، پرورش فضایل اخلاقی، زمینه‌ساز عدالت اجتماعی، خوش‌بینی به‌نظام هستی و همچنین راهکارهای برای حفظ و بالا بردن عیار معنویت از دیدگاه مقام معظم رهبری نماز، ایمان و بندگی، جهاد و ایثار، راز و نیاز شبانه (ذکر و دعا)، خداشناسی و حب اهل‌بیت (ع) بیان شده است (Ansari, 2020). در پژوهشی که توسط عطائی و نقیبی (۱۳۹۸) و در مورد قدرت نرم و ظرفیت عدالت‌گستری و فسادستیزی در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی ایران انجام گرفت، نتایج نشان داد که لوازم و ظرفیت‌های اجرای عدالت در نظام اسلامی با توجه به بیانیه گام دوم استفاده جوانان مومن، انقلابی، دانا و کاردان است. عدم استفاده از این ظرفیت باعث بروز مساله فساد می‌شود که طبق فرمایشات مقام معظم رهبری عدالت و مبارزه با فساد لازم و ملزوم یکدیگرند (Atai & Naqibi, 2019).

نظام آموزش و پرورش در هر جامعه‌ای یکی از ارکان اساسی ایجاد تحول است (Jafarian & Mahmoudi, 2020; Kafshchian Moghadam et al., 2024; Lee et al., 2024). رشد اقتصادی، سیاسی و فرهنگی در هر کشور، ملزم به رشد و پیشرفت آموزش و پرورش آن کشور است، زیرا نیروی انسانی یک کشور درون مدارس پرورش می‌یابد (Badleh, 2020; Elhamifar et al., 2019; Ghaderi Sheykhi Abadi et al., 2023; Kafshchian Moghadam et al., 2024; Mirshamsi et al., 2024). تردیدی نیست که آموزش و پرورش مهمترین، مطمئن‌ترین، سریع‌ترین، کم‌هزینه‌ترین، آسانترین و دقیق‌ترین مسیر برای دستیابی به اهداف عالی و والای نظام اسلامی و تحقق گام دوم انقلاب و پیشرفت کشور در تمامی حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و غیره است، با این حال، کمتر پژوهش دانشگاهی وجود دارد که به موضوع عوامل سازمانی موثر بر تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در سازمان‌های دولتی و شبه دولتی مانند آموزش و پرورش استان مازندران پرداخته و به ارائه مدل اهتمام بورزد. بنابراین، انتظار می‌رود انجام این پژوهش به رفع این نقص کمک شایانی نموده و در ارتقاء و توسعه مبانی نظری این حوزه موثر واقع گردد. امید است نتایج پژوهش حاضر مورد استفاده مسئولان و دست‌اندرکاران آموزش و پرورش در استان و علاقمندان و پژوهشگران حوزه‌های مختلف علوم به ویژه رشته‌های مرتبط با علوم تربیتی قرار گیرد. نظر به اهمیت نظام آموزش و پرورش و نقش مهمی که فعالیت‌های این نظام در تحقق اهداف و سیاست‌های کلی نظام به عهده دارند، تحقق اهداف و سیاست‌های کلی مورد نظر دولت و حکومت مانند تحقق بیانیه “گام دوم انقلاب در در گرو شناخت عوامل سازمانی تبیین‌کننده آن در ارگان‌ها و سازمان‌هاست. لذا در پژوهش حاضر با تدوین مدل تحقق بیانیه “گام دوم انقلاب، سعی بر آن است که با شناخت ابعاد و مولفه‌های تبیین‌کننده “گام دوم انقلاب، راهکارها و ایده‌های مناسب را در اختیار مسئولان و دست‌اندرکاران بمنظور اتخاذ تصمیمات مناسب به منظور این امر قرار دهد. با توجه به اهمیت موضوع، تحقیق حاضر در پی تبیین و رتبه‌بندی عامل‌های سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در نظام آموزش و پرورش ایران بوده است.

روش‌شناسی

تحقیق به لحاظ هدف کاربردی و از نظر روش تحقیق، ترکیبی بصورت آمیخته کیفی 4 کمی، بوده بطوریکه در بخش کیفی، مدل، شناسایی شده و در بخش کمی، مدل شناسایی شده در جامعه آماری واقعی، در بوته آزمون قرار می‌گیرد. در بخش اولویت بندی، ابعاد و مولفه‌های مدل، از دیدگاه خبرگان، رتبه بندی شدند.

بخش کیفی: جامعه آماری پژوهش، در بخش کیفی با توجه به موضوع، گروهی از خبرگان آکادمیک (اعضاء هیئت علمی رشته‌های مدیریت دولتی و آموزشی در مراکز آموزش عالی)، خبرگان سازمانی (مدیران عالی و میانی نظام آموزش و پرورش) و متخصصان مرتبط با موضوع پژوهش بودند. خصوصیات مورد نظر برای خبره بودن افراد، شامل: اشراف به مبحث بیانیه گام دوم انقلاب، اشراف به مبحث عوامل سازمانی در کنترل و مدیریت سازمان و اشراف به مبحث مدیریت سازمان‌های آموزشی مانند اداره آموزش و پرورش بود. در بخش کیفی، ۲۰ نفر با روش نمونه‌گیری غیرتصادفی هدفمند، انتخاب شدند. ابزار پژوهش در مرحله کیفی، نظرسنجی از خبرگان بوسیله چک لیست خبره سنجی نیمه‌ساختاریافته و ساختاریافته بود. در بخش کیفی برای تعیین روایی، محتوای چک لیست خبره سنجی از نظر قابل فهم بودن و گویا بودن مورد تأیید پنج تن از خبرگان دانشگاهی و سازمانی قرار گرفته و پایایی با روش آزمون مجدد، ۰/۸۱ محاسبه و تأیید گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی از آمار توصیفی با محاسبه کمترین، بیشترین و میانگین نمره کسب شده توسط هر مولفه، بوسیله تکنیک دلفی (Delphi) و محاسبات در نرم افزار SPSS، انجام شد.

بخش کمی: جامعه آماری پژوهش، در بخش کمی مدیران مدارس دولتی دخترانه و پسرانه دوره اول متوسطه (پایه‌های هفتم، هشتم و نهم) استان مازندران، در ۵۱۸ مدرسه دخترانه، ۵۰۵ مدرسه پسرانه و ۲۱ مدرسه مختلط (۴۲۷ مدرسه در منطقه شهری و ۶۰۷ مدرسه در منطقه روستائی) بتعداد ۱۰۴۴ نفر (شامل ۵۱۲ مدیر مرد و ۵۳۲ مدیر زن) بودند. روش نمونه‌گیری به صورت خوشه‌ای نسبی چندمرحله‌ای با فرمول کوکران و به تعداد ۲۸۱ نفر بود، بطوریکه استان مازندران به سه به خوشه فرضی ۱. شرقی، ۲. غربی و ۳. مرکزی تقسیم شده، در مرحله بعد، مدارس دولتی دخترانه و پسرانه واقع شده در هر یک از شهرستان‌های شرقی، غربی و مرکزی، نیز بیانگر یک خوشه کوچکتر می‌باشد. پخش پرسشنامه به صورت تصادفی در هر خوشه و به نسبت جمعیت آن خوشه بود. ابزار پژوهش، استفاده از پرسشنامه طیف لیکرت در مرحله کمی بود. پرسشنامه شامل ۹۶ گویه در مورد سنجش وضعیت هر یک از مولفه‌های مدل نهایی تحقیق، بود. در مرحله کمی، روایی پرسشنامه به سه روش صوری، محتوایی (محدوده CVR و CVI برای گویه‌ها بترتیب بین ۰/۶ تا ۱/۰ و ۰/۸ تا ۱/۰) و سازه (روایی همگرا بین ۰/۶۰۴ تا ۰/۹۲۴ و واگرا) تأیید شد. پایایی هم به سه روش تعیین ضریب بارهای عاملی گویه‌ها (بیشتر از ۰/۴)، آلفای کرونباخ (۰/۷۳۸ تا ۰/۹۵۳) و پایایی ترکیبی (۰/۷۷۲ تا ۰/۹۷۰) برآورد شد. در مرحله کمی از دو روش آمار توصیفی و آمار استنباطی و آزمون‌های تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی و فریدمن، بوسیله تکنیک مدلسازی معادلات ساختاری (SEM) و محاسبات در نرم افزار AMOS، انجام شد.

بخش اولویت‌بندی: جامعه آماری در بخش اولویت‌بندی، مدیران عالی آموزش و پرورش و اعضای هیئت علمی رشته مدیریت آموزشی در مراکز آموزش عالی استان مازندران بوده که با روش نمونه‌گیری غیرتصادفی هدفمند، تعداد ۳۵ خبره و کارشناس، انتخاب گردیدند. در این بخش از پرسشنامه ماتریسی طبق سیستم نمره دهی دکتر توماس ال. ساعتی استفاده شد. برای تعیین روایی پرسشنامه ماتریسی، محتوای پرسشنامه ماتریسی از نظر قابل فهم بودن و گویا بودن مورد تأیید پنج تن از خبرگان دانشگاهی و سازمانی قرار گرفته و بمنظور تعیین پایایی از نرخ ناسازگاری استفاده شده که نرخ ناسازگاری معیارها بمیزان ۰/۰۰۱ تا ۰/۰۰۴، محاسبه و تأیید گردید. داده‌های اولویت‌بندی با تکنیک فرایند تحلیل سلسله مراتبی (AHP) با ابزار پرسشنامه ماتریسی در نرم افزار Expert Choice تحلیل گردید.

یافته‌ها

گام اول: بررسی متون

در ارائه مدل اولیه پژوهش، از پیشینه تحقیقات داخلی و خارجی مختلفی استفاده شده و سعی گردید؛ تمام جوانب تأثیرگذار بر عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در آموزش و پرورش در نظر گرفته شود.

گام دوم: بخش کیفی

روش دلفی یکی از روش‌های تحقیق کیفی است که از آن به منظور دستیابی به اجماع در تصمیم‌گیری‌های گروهی استفاده می‌شود. در عمل، روش دلفی یک سری از چک لیست‌ها یا دوره‌های متوالی به همراه بازخورد کنترل شده‌ای است که تلاش دارد به اتفاق نظر میان یک گروه از افراد متخصص^۱ درباره یک موضوع خاص دست یابد. در این پژوهش، روش دلفی در مجموع در چهار دور به انجام رسید که در این بخش یافته‌های حاصل از هر دور به تفکیک ارائه گردید. محقق برای نظرسنجی از خبرگان، مؤلفه‌های هر یک از ابعاد را در قالب چک لیست نظرسنجی ۵ گزینه‌ای با میزان اهمیت (۱ کمترین) تا (۵ بیشترین) در اختیار گروه خبرگان قرار داد. فاصله زمانی هر یک از دوره‌های دلفی، یک هفته بوده و بعد از راند اول، یک هفته بعد، راند دوم دلفی انجام شد و به همین نحو، در هفته بعدی، راند سوم دلفی و در یک هفته بعد، راند چهارم دلفی انجام گرفت. در این پژوهش، روش دلفی در مجموع در چهار دور به انجام رسید که در این بخش یافته‌های حاصل از هر دور به تفکیک ارائه می‌شود.

بعد “علم و پژوهش”: ابتدا مولفه‌های پیشنهادی بعد “علم و پژوهش”؛ براساس پژوهش‌های پیشین، بشرح فرهنگ سازمانی، فناوری اطلاعات، منابع انسانی، یادگیری سازمانی و ساختار سازمانی تعیین گردید. در دور اول دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به “یادگیری سازمانی” با میانگین ۳/۷۵ و انحراف از معیار ۰/۶۵ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “ساختار سازمانی” با میانگین ۲/۲۵ و انحراف از معیار ۰/۸۹ بوده است. طبق نتایج تحلیل محتوای بخش دوم پرسشنامه‌ی دور اول روش دلفی، مولفه “فرایندهای دانشی در سازمان” به پرسشنامه مرحله اول دلفی اضافه شد. در دور دوم، بیشترین اهمیت مربوط به “فرایندهای دانشی در سازمان” با میانگین ۳/۸۰ و انحراف از معیار ۰/۹۵ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “ساختار سازمانی” با میانگین ۱/۹۵ و انحراف از معیار ۰/۶۵ بوده است. مولفه “ساختار سازمانی” میانگین کمتر از ۲ داشته و در این مرحله این مولفه از مولفه‌های تبیین کننده بعد “علم و پژوهش” حذف گردید. در دور سوم، بیشترین اهمیت مربوط به “فرایندهای دانشی در سازمان” با میانگین ۳/۷۵ و انحراف از معیار ۰/۶۶ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “منابع سازمانی” با میانگین ۳/۰۵ و انحراف از معیار ۰/۵۸ بوده است. در دور چهارم، بیشترین اهمیت مربوط به “فرایندهای دانشی در سازمان” با میانگین ۳/۸۰ و انحراف از معیار ۰/۶۰ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “منابع سازمانی” با میانگین ۳/۱۱ و انحراف از معیار ۰/۶۹ بوده است. ضریب همبستگی کندال برای پاسخ‌های دور چهارم ۰/۸۳۷ است که نسبت به دور سوم که برابر با ۰/۷۴۵ بوده تنها ۹/۲ درصد افزایش داشته است که این ضریب با میزان اتفاق نظر بین اعضای کار گروه در میان دو دور متوالی رشد قابل توجهی ندارد. لذا در نهایت بعد “علم و پژوهش” بعد از انجام چهار راند تکنیک کیفی دلفی، دارای پنج مولفه بشرح: ۱. فرهنگ سازمانی، ۲. فناوری اطلاعات، ۳. منابع انسانی، ۴. یادگیری سازمانی و ۵. فرایندهای دانشی در سازمان می‌باشد.

بعد “معنویت و اخلاق”: ابتدا مولفه‌های پیشنهادی بعد “معنویت و اخلاق”؛ براساس پژوهش‌های پیشین، بشرح مسئولیت‌پذیری اجتماعی، احساس همبستگی تیمی، روح جمعی و مشارکت و پایبندی به ارزش‌ها و هنجارها تعیین گردید. در دور اول دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به “احساس همبستگی تیمی” با میانگین ۳/۷۰ و انحراف از معیار ۰/۶۰ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “پایبندی به ارزش‌ها و هنجارها” با میانگین ۲/۱۱ و انحراف از معیار ۰/۷۰

¹ Rounds

² Expert Panel

بوده است. طبق نتایج تحلیل محتوای بخش دوم پرسشنامه‌ی دور اول روش دلفی، مولفه "سازگاری با ارزش‌های فردی و سازمانی" به پرسشنامه مرحله اول دلفی اضافه شد. در دور دوم، بیشترین اهمیت مربوط به "احساس همبستگی تیمی" با میانگین ۳/۶۵ و انحراف از معیار ۰/۸۵ بوده و کمترین اهمیت مربوط به "پایبندی به ارزش‌ها و هنجارها" با میانگین ۲/۰۵ و انحراف از معیار ۰/۶۵ بوده است. در دور سوم، بیشترین اهمیت مربوط به "سازگاری با ارزش‌های فردی و سازمانی" با میانگین ۳/۶۰ و انحراف از معیار ۰/۷۰ بوده و کمترین اهمیت مربوط به "پایبندی به ارزش‌ها و هنجارها" با میانگین ۱/۹۰ و انحراف از معیار ۰/۶۹ بوده است. مولفه "پایبندی به ارزش‌ها و هنجارها" میانگین کمتر از ۲ داشته و در این مرحله این مولفه از مولفه‌های تبیین کننده بعد "معنویت و اخلاق" حذف گردید. در دور چهارم، بیشترین اهمیت مربوط به "سازگاری با ارزش‌های فردی و سازمانی" با میانگین ۳/۶۵ و انحراف از معیار ۰/۹۵ بوده و کمترین اهمیت مربوط به "مسئولیت‌پذیری اجتماعی" با میانگین ۳/۳۳ و انحراف از معیار ۰/۷۹ بوده است. ضریب همبستگی کندال برای پاسخ‌های دور چهارم ۰/۸۵۲ است که نسبت به دور سوم که برابر با ۰/۷۶۹ بوده تنها ۸/۳ درصد افزایش داشته است که این ضریب با میزان اتفاق نظر بین اعضای کار گروه در میان دو دور متوالی رشد قابل توجهی ندارد. لذا در نهایت بعد "معنویت و اخلاق"، بعد از انجام چهار راند تکنیک کیفی دلفی، دارای چهار مولفه بشرح: ۱. مسئولیت‌پذیری اجتماعی، ۲. احساس همبستگی تیمی، ۳. روح جمعی و مشارکت و ۴. سازگاری با ارزش‌های فردی و سازمانی می‌باشد.

بعد "اقتصاد": ابتدا مولفه‌های پیشنهادی بعد "اقتصاد": براساس پژوهش‌های پیشین، بشرح ارتقاء بهره‌وری آموزشی، تخفیف نابرابری در توزیع درآمد و خلق ارزش و طراحی خدمات آموزشی تبیین گردید. در دور اول دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به ارتقاء بهره‌وری آموزشی "با میانگین ۳/۵۰ و انحراف از معیار ۰/۸۹ بوده و کمترین اهمیت مربوط به "تخفیف نابرابری در توزیع درآمد" با میانگین ۲/۱۵ و انحراف از معیار ۰/۸۸ بوده است. طبق نتایج تحلیل محتوای بخش دوم پرسشنامه‌ی دور اول روش دلفی، مولفه "برابری دسترسی به فرصت‌های آموزشی" به پرسشنامه مرحله اول دلفی اضافه شد. در دور دوم، بیشترین اهمیت مربوط به "برابری دسترسی به فرصت‌های آموزشی" با میانگین ۳/۵۷ و انحراف از معیار ۰/۹۰ بوده و کمترین اهمیت مربوط به "تخفیف نابرابری در توزیع درآمد" با میانگین ۱/۸۹ و انحراف از معیار ۰/۸۰ بوده است. مولفه "تخفیف نابرابری در توزیع درآمد" میانگین کمتر از ۲ داشته و در این مرحله این مولفه مولفه‌های تبیین کننده بعد "اقتصاد" حذف گردید. در دور سوم، بیشترین اهمیت مربوط به "برابری دسترسی به فرصت‌های آموزشی" با میانگین ۳/۶۶ و انحراف از معیار ۰/۹۴ بوده و کمترین اهمیت مربوط به "خلق ارزش و طراحی خدمات آموزشی" با میانگین ۳/۳۳ و انحراف از معیار ۰/۷۲ بوده است. در دور چهارم، بیشترین اهمیت مربوط به "برابری دسترسی به فرصت‌های آموزشی" با میانگین ۳/۷۳ و انحراف از معیار ۰/۶۵ بوده و کمترین اهمیت مربوط به "خلق ارزش و طراحی خدمات آموزشی" با میانگین ۳/۴۲ و انحراف از معیار ۰/۷۵ بوده است. ضریب همبستگی کندال برای پاسخ‌های دور چهارم ۰/۸۸۱ است که نسبت به دور سوم که برابر با ۰/۷۸۳ بوده تنها ۹/۸ درصد افزایش داشته است که این ضریب با میزان اتفاق نظر بین اعضای کار گروه در میان دو دور متوالی رشد قابل توجهی ندارد. لذا در نهایت بعد "اقتصاد"، بعد از انجام چهار راند تکنیک کیفی دلفی، دارای سه مولفه بشرح: ۱. ارتقاء بهره‌وری آموزشی، ۲. خلق ارزش و طراحی خدمات آموزشی و ۳. برابری دسترسی به فرصت‌های آموزشی می‌باشد.

بعد "عدالت و مبارزه با فساد": ابتدا مولفه‌های پیشنهادی بعد "عدالت و مبارزه با فساد": براساس پژوهش‌های پیشین، بشرح نظام پرداخت، ساخت‌دهی و سیستم نظارت و کنترل تبیین گردید. در دور اول دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به "سیستم نظارت و کنترل" با میانگین ۳/۳۳ و انحراف از معیار ۰/۷۵ بوده و کمترین اهمیت مربوط به "ساخت‌دهی" با میانگین ۲/۳۳ و انحراف از معیار ۰/۵۹ بوده است. طبق نتایج تحلیل محتوای بخش دوم پرسشنامه‌ی دور اول روش دلفی، مولفه "مدیریت عملکرد" به پرسشنامه مرحله اول دلفی اضافه شد. در دور دوم، بیشترین اهمیت مربوط به "سیستم نظارت و کنترل" با میانگین ۳/۴۵ و انحراف از معیار ۰/۷۵ بوده و کمترین اهمیت مربوط به "ساخت‌دهی" با میانگین ۱/۸۶ و انحراف از معیار ۰/۶۲ بوده است. مولفه "ساخت‌دهی" میانگین کمتر از ۲ داشته و در این مرحله این مولفه از مولفه‌های تبیین کننده بعد "عدالت و مبارزه با فساد" حذف گردید. در دور سوم، بیشترین اهمیت مربوط به "سیستم نظارت و کنترل" با میانگین ۳/۶۷ و انحراف از معیار ۰/۷۲ بوده و کمترین اهمیت مربوط به "مدیریت عملکرد" با میانگین ۳/۳۳ و انحراف از معیار ۰/۶۶ بوده است. در دور چهارم، بیشترین اهمیت مربوط به "سیستم نظارت و کنترل" با میانگین ۳/۶۰ و انحراف از معیار ۰/۶۳ بوده و کمترین اهمیت مربوط به "مدیریت عملکرد" با میانگین ۳/۴۵ و انحراف از معیار ۰/۷۰ بوده است. ضریب همبستگی کندال برای پاسخ‌های دور چهارم ۰/۸۳۲ است که نسبت به دور سوم که برابر با ۰/۷۶۹ بوده تنها ۶/۳ درصد افزایش داشته است که این ضریب با میزان اتفاق نظر بین اعضای کار گروه در میان دو دور متوالی رشد قابل توجهی ندارد. لذا در نهایت بعد "عدالت و مبارزه با فساد"، بعد از انجام چهار راند تکنیک کیفی دلفی، دارای سه مولفه بشرح: ۱. نظام پرداخت، ۲. سیستم نظارت و کنترل و ۳. مدیریت عملکرد می‌باشد.

بعد “استقلال و آزادی”: ابتدا مولفه‌های پیشنهادی بعد “استقلال و آزادی”؛ براساس پژوهش‌های پیشین، بشرح فداکاری، امنیت شغلی و استقلال کاری تعیین گردید. در دور اول دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به “امنیت شغلی” با میانگین $3/68$ و انحراف از معیار $0/75$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “فداکاری” با میانگین $2/33$ و انحراف از معیار $0/55$ بوده است. طبق نتایج تحلیل محتوای بخش دوم پرسشنامه‌ی دور اول روش دلفی، مولفه “خودشکوفائی” به پرسشنامه مرحله اول دلفی اضافه شد. در دور دوم، بیشترین اهمیت مربوط به “امنیت شغلی” با میانگین $3/75$ و انحراف از معیار $0/70$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “فداکاری” با میانگین $2/25$ و انحراف از معیار $0/63$ بوده است. در دور سوم، بیشترین اهمیت مربوط به “امنیت شغلی” با میانگین $3/70$ و انحراف از معیار $0/86$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “فداکاری” با میانگین $1/85$ و انحراف از معیار $0/50$ بوده است. مولفه “فداکاری” میانگین کمتر از ۲ داشته و در این مرحله این مولفه از مولفه‌های تبیین‌کننده بعد “استقلال و آزادی” حذف گردید. در دور چهارم، بیشترین اهمیت مربوط به “امنیت شغلی” و “استقلال کاری” با میانگین $3/85$ و انحراف از معیار بترتیب $0/89$ و $0/99$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “خودشکوفائی” با میانگین $3/60$ و انحراف از معیار $0/80$ بوده است. ضریب هم‌هنگی کندال برای پاسخ‌های دور چهارم $0/840$ است که نسبت به دور سوم که برابر با $0/773$ بوده تنها $6/7$ درصد افزایش داشته است که این ضریب با میزان اتفاق نظر بین اعضای کار گروه در میان دو دور متوالی رشد قابل توجهی ندارد. لذا در نهایت بعد “استقلال و آزادی”، بعد از انجام چهار راند تکنیک کیفی دلفی، دارای سه مولفه بشرح: ۱. امنیت شغلی، ۲. استقلال کاری و ۳. خودشکوفائی می‌باشد.

بعد “عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن”: ابتدا مولفه‌های پیشنهادی بعد “عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن”؛ براساس پژوهش‌های پیشین، بشرح عزت نفس تحصیلی، عزت نفس اجتماعی و عزت نفس خانوادگی تعیین گردید. در دور اول دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به “عزت نفس اجتماعی” با میانگین $3/60$ و انحراف از معیار $0/79$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “عزت نفس تحصیلی” با میانگین $2/05$ و انحراف از معیار $0/59$ بوده است. طبق نتایج تحلیل محتوای بخش دوم پرسشنامه‌ی دور اول روش دلفی، مولفه “عزت نفس در محیط کار” به پرسشنامه مرحله اول دلفی اضافه شد. در دور دوم، بیشترین اهمیت مربوط به “عزت نفس اجتماعی” با میانگین $3/80$ و انحراف از معیار $0/65$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “عزت نفس تحصیلی” با میانگین $1/90$ و انحراف از معیار $0/60$ بوده است. مولفه “عزت نفس تحصیلی” میانگین کمتر از ۲ داشته و در این مرحله این مولفه از مولفه‌های تبیین‌کننده بعد “عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن” حذف گردید. در دور سوم، بیشترین اهمیت مربوط به “عزت نفس اجتماعی” با میانگین $3/83$ و انحراف از معیار $0/89$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “عزت نفس در محیط کار” با میانگین $3/55$ و انحراف از معیار $0/65$ بوده است. در دور چهارم، بیشترین اهمیت مربوط به “عزت نفس اجتماعی” با میانگین $3/85$ و انحراف از معیار بترتیب $0/75$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “عزت نفس در محیط کار” با میانگین $3/53$ و انحراف از معیار $0/73$ بوده است. ضریب هم‌هنگی کندال برای پاسخ‌های دور چهارم $0/853$ است که نسبت به دور سوم که برابر با $0/761$ بوده تنها $9/2$ درصد افزایش داشته است که این ضریب با میزان اتفاق نظر بین اعضای کار گروه در میان دو دور متوالی رشد قابل توجهی ندارد. لذا در نهایت بعد “عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن”، بعد از انجام چهار راند تکنیک کیفی دلفی، دارای سه مولفه بشرح: ۱. عزت نفس اجتماعی، ۲. عزت نفس خانوادگی و ۳. عزت نفس در محیط کار می‌باشد.

بعد “سبک زندگی”: ابتدا مولفه‌های پیشنهادی بعد “سبک زندگی”؛ براساس پژوهش‌های پیشین، بشرح حمایت بین فردی، تغذیه و ورزش و مدیریت استرس و فشار تعیین گردید. در دور اول دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به “تغذیه و ورزش” با میانگین $3/75$ و انحراف از معیار $0/84$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “حمایت بین فردی” با میانگین $2/25$ و انحراف از معیار $0/66$ بوده است. طبق نتایج تحلیل محتوای بخش دوم پرسشنامه‌ی دور اول روش دلفی، مولفه “سلامت روانی و معنوی” به پرسشنامه مرحله اول دلفی اضافه شد. در دور دوم، بیشترین اهمیت مربوط به “تغذیه و ورزش” با میانگین $3/72$ و انحراف از معیار $0/70$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “حمایت بین فردی” با میانگین $1/81$ و انحراف از معیار $0/60$ بوده است. مولفه “حمایت بین فردی” میانگین کمتر از ۲ داشته و در این مرحله این مولفه از مولفه‌های تبیین‌کننده بعد “سبک زندگی” حذف گردید. در دور سوم، بیشترین اهمیت مربوط به “سلامت روانی و معنوی” با میانگین $3/73$ و انحراف از معیار $0/84$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “تغذیه و ورزش” با میانگین $3/65$ و انحراف از معیار $0/81$ بوده است. در دور چهارم، بیشترین اهمیت مربوط به “سلامت روانی و معنوی” با میانگین $3/84$ و انحراف از معیار بترتیب $0/55$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به “تغذیه و ورزش” با میانگین $3/50$ و انحراف از معیار $0/89$ بوده است. ضریب هم‌هنگی کندال برای پاسخ‌های دور چهارم $0/822$ است که نسبت به دور سوم که برابر با $0/779$ بوده تنها $4/3$ درصد افزایش داشته است که این ضریب با میزان اتفاق نظر بین اعضای کار گروه در میان دو دور متوالی رشد قابل توجهی ندارد. لذا در نهایت بعد “سبک زندگی”، بعد از انجام چهار راند تکنیک کیفی دلفی، دارای سه مولفه بشرح: ۱. تغذیه و ورزش، ۲. مدیریت استرس و فشار و ۳. سلامت روانی و معنوی می‌باشد. در جدول (۱) نتایج مربوط به راند چهارم دلفی برای مولفه‌های سازمانی تبیین‌کننده تحقق بیابانه گام دوم انقلاب در نظام آموزش و پرورش ایران، از دیدگاه خبرگان، آمده است.

جدول ۱. توصیف آماری نظر پاسخ دهندگان درباره عامل‌های سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در نظام آموزش و پرورش ایران دور

چهارم دلفی

مؤلفه‌ها	تعداد پاسخ‌ها	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف از معیار	ترتیب اهمیت
علم و پژوهش	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۲۵	۰,۶۵	۴
فرهنگ سازمانی	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۶۰	۰,۸۴	۲
فناوری اطلاعات	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۱۱	۰,۶۹	۵
منابع انسانی	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۵۰	۰,۹۰	۳
یادگیری سازمانی	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۸۰	۰,۶۰	۱
فرایندهای دانشی در سازمان	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۸۰	۰,۶۰	۱
معنویت و اخلاق	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۳۳	۰,۷۹	۴
مسئولیت‌پذیری اجتماعی	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۵۰	۰,۶۰	۲
احساس همبستگی تیمی	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۵۰	۰,۷۷	۲
روح جمعی و مشارکت	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۵۰	۰,۷۷	۲
سازگاری با ارزش‌های فردی و سازمانی	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۶۵	۰,۹۵	۱
اقتصاد	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۶۵	۰,۹۵	۱
ارتقاء بهره‌وری آموزشی	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۵۹	۰,۸۲	۲
خلق ارزش و طراحی خدمات آموزشی	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۴۲	۰,۷۵	۳
برابری دسترسی به فرصت‌های آموزشی	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۷۳	۰,۶۵	۱
عدالت و مبارزه با فساد	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۷۳	۰,۶۵	۱
نظام پرداخت	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۵۵	۰,۷۵	۲
سیستم نظارت و کنترل	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۶۰	۰,۶۳	۱
مدیریت عملکرد	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۴۵	۰,۷۰	۳
استقلال و آزادی	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۴۵	۰,۷۰	۳
امنیت شغلی	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۸۵	۰,۸۹	۱
استقلال کاری	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۸۵	۰,۹۹	۱
خودشکوفایی	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۶۰	۰,۸۰	۳
عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۸۵	۰,۷۵	۱
عزت نفس اجتماعی	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۸۵	۰,۷۵	۱
عزت نفس خانوادگی	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۸۰	۰,۶۵	۲
عزت نفس در محیط کار	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۵۳	۰,۷۳	۳
سبک زندگی	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۵۳	۰,۷۳	۳
تغذیه و ورزش	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۵۰	۰,۸۹	۳
مدیریت استرس و فشار	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۵۵	۰,۷۳	۲
سلامت روانی و معنوی	۲۰	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۸۴	۰,۵۵	۱

گام سوم: بخش کمی

آمار توصیفی: در بررسی توصیفی آزمودنی‌های تحقیق، ۱۳۹ نفر مرد (۴۹/۴۷ درصد) و ۱۴۲ نفر زن (۵۰/۵۳ درصد) و ۲۸ نفر مجرد (۹/۹۶ درصد) و ۲۵۳ نفر متأهل (۹۰/۰۴ درصد) بوده‌اند. در رده‌های سنی آزمودنی‌ها، ۶ نفر ۳۰ سال و کمتر (۲/۱۴ درصد)، ۵۳ نفر بین ۳۱ تا ۴۰ سال (۱۸/۸۶ درصد)، ۹۳ نفر ۴۱ تا ۵۰ سال (۳۳/۱۰ درصد) و ۱۲۹ نفر (۴۵/۹۱ درصد) بیشتر از ۵۰ سال بوده‌اند. در میزان تحصیلات، ۱۹ نفر کاردانی و کمتر (۶/۷۶ درصد)، ۱۷۳ نفر کارشناسی (۶۱/۵۷ درصد) و ۸۹ نفر (۳۱/۶۷ درصد) کارشناسی ارشد بودند. در سابقه خدمت هم، ۷ نفر ۵ سال و کمتر (۲/۴۹ درصد)، ۳۱ نفر بین ۶ تا ۱۰ سال (۱۱/۰۳ درصد)، ۶۶ نفر بین ۱۱ تا ۱۵ سال (۲۳/۴۹ درصد)، ۸۶ نفر (۳۰/۶۰ درصد) ۱۶ تا ۲۰ سال و ۹۱ نفر (۳۲/۳۸ درصد) بیشتر از ۲۰ سال سابقه خدمت داشته‌اند.

آمار استنباطی: داده‌های بدست آمده با تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی با نرم افزار AMOS، تحلیل گردید.

تعیین ابعاد و مولفه‌های سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در نظام آموزش و پرورش ایران: برای تشخیص این مسئله که تعداد داده‌های مورد نظر (اندازه نمونه‌ها و رابطه بین متغیرها) برای تحلیل عاملی مناسب هستند یا خیر؛ از شاخص آزمون تناسب کایزر - مایر و آزمون بارتلت استفاده گردید. آزمون تناسب کایزر - مایر شاخصی از کفایت نمونه‌گیری است که کوچک بودن همبستگی جزئی بین متغیرها را بررسی می‌کند. مقدار KMO (کفایت نمونه برداری) برای هفت بعد "علم و پژوهش"، "معنویت و اخلاق"، "اقتصاد"، "عدالت و مبارزه با فساد"، "استقلال و آزادی"، "عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن" و "سبک زندگی"، بترتیب برابر ۰/۸۳۶، ۰/۸۰۹، ۰/۷۹۷، ۰/۸۲۴، ۰/۷۶۵، ۰/۸۳۰ و ۰/۸۴۱ و سطح معناداری آزمون کروییت بارتلت برابر ۰/۰۰۰۹ بدست آمد. بنابراین، علاوه بر کفایت نمونه برداری، اجرای تحلیل عاملی بر پایه ماتریس همبستگی مورد مطالعه نیز قابل توجیه خواهد بود.

نتایج عوامل استخراج شده و درصد واریانس تبیین شده برای مولفه‌های هر بعد بشرح ذیل بودند.

بعد "علم و پژوهش": ارزش‌های ویژه ۵ عامل مورد تحقیق؛ بزرگتر از ۶ که مجموعاً تقریباً ۶۶ درصد از تغییرات کل را بعهده دارند، در میان آن‌ها ارزش ویژه عامل اول برابر با ۳۳/۲۷، ارزش ویژه عامل دوم برابر با ۱۰/۶۲، عامل سوم برابر با ۸/۸۱، عامل چهارم ۸/۱۳ و عامل پنجم ۶/۳۴ بوده است.

بعد "معنویت و اخلاق": ارزش‌های ویژه ۴ عامل مورد تحقیق؛ بزرگتر از ۷ که مجموعاً تقریباً ۶۲ درصد از تغییرات کل را بعهده دارند، در میان آن‌ها ارزش ویژه عامل اول برابر با ۳۰/۱۴، ارزش ویژه عامل دوم برابر با ۱۶/۶۵، عامل سوم برابر با ۸/۴۲ و عامل چهارم ۷/۶۸ بوده است.

بعد "اقتصاد": ارزش‌های ویژه ۳ عامل مورد تحقیق؛ بزرگتر از ۱۲ که مجموعاً تقریباً ۶۶ درصد از تغییرات کل را بعهده دارند، در میان آنها ارزش ویژه عامل اول برابر با ۳۳/۹۸، ارزش ویژه عامل دوم برابر با ۱۹/۸۱ و عامل سوم برابر با ۱۲/۷۰ بوده است.

بعد "عدالت و مبارزه با فساد": ارزش‌های ویژه ۳ عامل مورد تحقیق؛ بزرگتر از ۱۰ که مجموعاً تقریباً ۶۰ درصد از تغییرات کل را بعهده دارند، در میان آن‌ها ارزش ویژه عامل اول برابر با ۳۶/۴۹، ارزش ویژه عامل دوم برابر با ۱۳/۷۳ و عامل سوم برابر با ۱۰/۳۷ بوده است.

بعد "استقلال و آزادی": ارزش‌های ویژه ۳ عامل مورد تحقیق؛ بزرگتر از ۱۲ که مجموعاً تقریباً ۶۰ درصد از تغییرات کل را بعهده دارند، در میان آن‌ها ارزش ویژه عامل اول برابر با ۲۸/۴۴، ارزش ویژه عامل دوم برابر با ۱۹/۴۱ و عامل سوم برابر با ۱۲/۵۸ بوده است.

بعد "عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن": ارزش‌های ویژه ۳ عامل مورد تحقیق؛ بزرگتر از ۱۰ که مجموعاً تقریباً ۶۰ درصد از تغییرات کل را بعهده دارند، در میان آن‌ها ارزش ویژه عامل اول برابر با ۳۷/۷۲، ارزش ویژه عامل دوم برابر با ۱۳/۲۲ و عامل سوم برابر با ۱۰/۱۰ بوده است.

بعد "سبک زندگی": ارزش‌های ویژه ۳ عامل مورد تحقیق؛ بزرگتر از ۱۰ که مجموعاً تقریباً ۶۰ درصد از تغییرات کل را بعهده دارند، در میان آن‌ها ارزش ویژه عامل اول برابر با ۳۹/۱۴، ارزش ویژه عامل دوم برابر با ۱۱/۰۴ و عامل سوم برابر با ۱۰/۵۸ بوده است.

برای بررسی مدل پژوهش از تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم استفاده شده که نتایج در جدول (۲) آمده است.

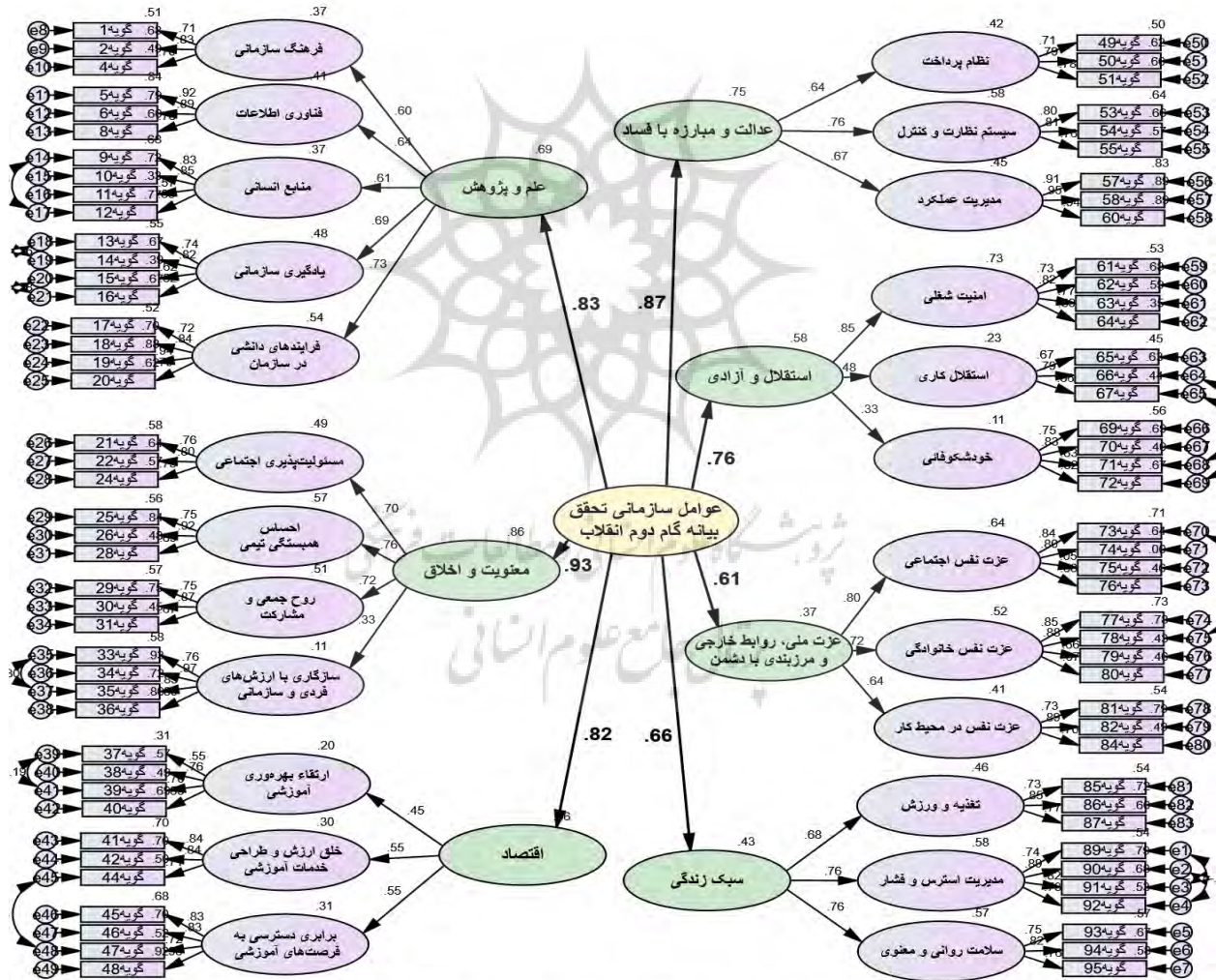
جدول ۲. ضریب مسیرهای اصلی و ضریب معنی داری مدل عامل‌های سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در نظام آموزش و پرورش

ایران

مسیر میان متغیرها	ضرایب مسیر	آماره t	p-value	نتیجه
فرهنگ سازمانی	۰/۵۳	۶/۵۶۸	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
فناوری اطلاعات	۰/۷۲	۱۰/۷۶۱	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
منابع انسانی	۰/۶۸	۹/۶۷۱	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
یادگیری سازمانی	۰/۶۷	۸/۱۳۲	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
فرایندهای دانشی در سازمان	۰/۶۴	۸/۴۹۴	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
مسئولیت‌پذیری اجتماعی	۰/۶۹	۸/۴۰۳	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
احساس همبستگی تیمی	۰/۷۹	۹/۰۰۱	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
روح جمعی و مشارکت	۰/۶۸	۸/۲۰۴	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
سازگاری با ارزش‌های فردی و سازمانی	۰/۳۳	۴/۵۵۴	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
ارتقاء بهره‌وری آموزشی	۰/۵۵	۴/۲۷۳	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
خلق ارزش و طراحی خدمات آموزشی	۰/۷۲	۴/۹۹۱	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
برابری دسترسی به فرصت‌های آموزشی	۰/۳۵	۳/۹۹۹	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.

معنی دار است.	۰/۰۰۰۹	۶/۶۹۹	۰/۵۷	نظام پرداخت
معنی دار است.	۰/۰۰۰۹	۸/۹۷۴	۰/۸۶	سیستم نظارت و کنترل
معنی دار است.	۰/۰۰۰۹	۸/۴۰۲	۰/۶۴	مدیریت عملکرد
معنی دار است.	۰/۰۱۷	۲/۳۸۴	۰/۲۵	امنیت شغلی
معنی دار است.	۰/۰۰۳	۲/۹۶۵	۰/۹۸	استقلال کاری
معنی دار است.	۰/۰۰۶	۲/۷۷۲	۰/۴۲	خودشکوفایی
معنی دار است.	۰/۰۰۰۹	۹/۷۰۲	۰/۸۱	عزت نفس اجتماعی
معنی دار است.	۰/۰۰۰۹	۹/۶۳۵	۰/۷۸	عزت نفس خانوادگی
معنی دار است.	۰/۰۰۰۹	۷/۱۹۸	۰/۵۷	عزت نفس در محیط کار
معنی دار است.	۰/۰۰۰۹	۸/۳۷۹	۰/۶۹	تغذیه و ورزش
معنی دار است.	۰/۰۰۰۹	۹/۰۲۴	۰/۸۲	مدیریت استرس و فشار
معنی دار است.	۰/۰۰۰۹	۸/۴۴۰	۰/۶۹	سلامت روانی و معنوی

از دیدگاه نمونه‌ها، ابعاد و مولفه‌های مدل پژوهش، مورد تأیید واقع شدند. شکل (۲)، مدل پژوهش را در حالت ضرایب استاندارد نشان می‌دهد.

Chi_square=6234.297; DF=3280; P-VALUE=.000; GFI=.670; CFI=.803; RMSEA=.057

شکل ۱. مدل پژوهش در حالت ضرایب استاندارد

جدول ۳. تحلیل عاملی مرتبه سوم مدل نهایی پژوهش

رتبه	نتایج	P-Value	مقادیر t	ضرایب استاندارد	مسیرها
۳	معنی‌دار است.	۰/۰۰۱	۸/۴۵۲	۰/۸۳	بعد علم و پژوهش
۱	معنی‌دار است.	۰/۰۰۰۹	۹/۰۶۳	۰/۹۳	بعد معنویت و اخلاق
۴	معنی‌دار است.	۰/۰۱۶	۴/۴۳۶	۰/۸۲	بعد اقتصاد
۲	معنی‌دار است.	۰/۰۰۰۹	۷/۵۸۰	۰/۸۷	بعد عدالت و مبارزه با فساد
۵	معنی‌دار است.	۰/۰۰۰۹	۸/۹۹۲	۰/۷۶	بعد استقلال و آزادی
۷	معنی‌دار است.	۰/۰۰۰۹	۷/۴۶۹	۰/۶۱	بعد عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن
۶	معنی‌دار است.	۰/۰۰۰۹	۶/۸۵۶	۰/۶۶	بعد سبک زندگی

طبق جدول ۳، ضریب عاملی استاندارد بعد علم و پژوهش در تبیین عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب، برابر با ۰/۸۳ و مقدار t برابر با ۸/۴۵۲ بوده، بعد علم و پژوهش در تبیین عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب موثر است. ضریب عاملی استاندارد بعد معنویت و اخلاق در تبیین عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب، برابر با ۰/۹۳ و مقدار t برابر با ۹/۰۶۳ بوده، بعد معنویت و اخلاق در تبیین عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب موثر است. ضریب عاملی استاندارد بعد اقتصاد در تبیین عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب، برابر با ۰/۸۲ و مقدار t برابر با ۴/۴۳۶ بوده، بعد اقتصاد در تبیین عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب موثر است. ضریب عاملی استاندارد متغیر بعد عدالت و مبارزه با فساد در تبیین عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب، برابر با ۰/۸۷ و مقدار t برابر با ۷/۵۸۰ بوده، عدالت و مبارزه با فساد در تبیین عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب موثر است. ضریب عاملی استاندارد بعد استقلال و آزادی در تبیین عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب، برابر با ۰/۷۶ و مقدار t برابر با ۸/۹۹۲ بوده، بعد استقلال و آزادی در تبیین عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب موثر است. ضریب عاملی استاندارد بعد عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن در تبیین عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب، برابر با ۰/۶۱ و مقدار t برابر با ۷/۴۶۹ بوده، عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن در تبیین عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب موثر است. ضریب عاملی استاندارد بعد سبک زندگی در تبیین عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب، برابر با ۰/۶۶ و مقدار t برابر با ۶/۸۵۶ بوده، سبک زندگی در تبیین عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب موثر است. پس از برآزش مدل نهایی با استفاده از تحلیل عاملی مرتبه سوم، اولویت‌بندی عملکردی مولفه‌های مدل پژوهش با استفاده از میانگین رتبه‌های بدست آمده در آزمون فریدمن انجام گرفت.

جدول ۴. اولویت بندی ابعاد و مولفه‌های مدل نهایی

اولویت	میانگین رتبه	مولفه‌های اقتصاد	اولویت	میانگین رتبه	ابعاد
۱	۲/۲۸	ارتقاء بهره‌وری آموزشی	۶	۳/۳۲	علم و پژوهش
۲	۲/۱۶	خلق ارزش و طراحی خدمات آموزشی	۴	۳/۹۰	معنویت و اخلاق
۳	۱/۵۵	برابری دسترسی به فرصت‌های آموزشی	۶	۳/۳۲	اقتصاد
اولویت	میانگین رتبه	مولفه‌های عدالت و مبارزه با فساد	۲	۴/۵۲	عدالت و مبارزه با فساد
۱	۲/۱۶	نظام پرداخت	۵	۳/۷۷	استقلال و آزادی
۲	۲/۱۵	سیستم نظارت و کنترل	۱	۴/۹۰	عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن
۳	۱/۷۰	مدیریت عملکرد	۳	۴/۲۸	سبک زندگی
اولویت	میانگین رتبه	مولفه‌های استقلال و آزادی	اولویت	میانگین رتبه	مولفه‌های علم و پژوهش
۳	۱/۸۵	امنیت شغلی	۲	۳/۱۴	فرهنگ سازمانی
۱	۲/۲۲	استقلال کاری	۳	۳/۱۳	فناوری اطلاعات
۲		خودشکوفائی	۱	۳/۶۵	منابع انسانی
۱/۹۲					
اولویت	میانگین رتبه	مولفه‌های عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن	۴	۲/۶۴	یادگیری سازمانی
۳	۱/۸۰	عزت نفس اجتماعی	اولویت	میانگین رتبه	مولفه‌های معنویت و اخلاق
۱	۲/۱۰	عزت نفس خانوادگی	۱	۲/۸۸	مسئولیت‌پذیری اجتماعی

۱	۲/۱۰	عزت نفس در محیط کار	۳	۲/۳۳	احساس همبستگی تیمی
اولویت	میانگین رتبه	مولفه‌های سبک زندگی	۴	۲/۲۰	روح جمعی و مشارکت
۳	۱/۷۷	تغذیه و ورزش	۲	۲/۶۰	سازگاری با ارزش‌های فردی و سازمانی
۲	۲/۱۰	مدیریت استرس و فشار			
۱	۲/۱۳	سلامت روانی و معنوی			

طبق جدول (۴)، بیشترین اولویت از لحاظ عملکردی مربوط به بعد عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن با میانگین رتبه ۴/۹۰، دومین اولویت مربوط به بعد عدالت و مبارزه با فساد با میانگین رتبه ۴/۵۲، سومین اولویت مربوط به بعد سبک زندگی با میانگین رتبه ۴/۲۸، چهارمین اولویت مربوط به بعد معنویت و اخلاق با میانگین رتبه ۳/۹۰، پنجمین اولویت مربوط به بعد استقلال و آزادی با میانگین رتبه ۳/۷۷ و آخرین اولویت مربوط به بعدهای علم و پژوهش و اقتصاد با میانگین رتبه ۳/۲۲ بوده است. در بعد علم و پژوهش بیشترین اولویت از لحاظ عملکردی مربوط به مولفه منابع انسانی با میانگین رتبه ۳/۶۵ و کمترین اولویت از لحاظ عملکردی مربوط به فرایندهای دانشی در سازمان با میانگین رتبه ۲/۴۴ بوده است. برای بعد معنویت و اخلاق بیشترین اولویت از لحاظ عملکردی مربوط به مولفه مسئولیت‌پذیری اجتماعی با میانگین رتبه ۲/۸۸ و کمترین اولویت از روح جمعی و مشارکت با میانگین رتبه ۲/۲۰ بوده است. برای بعد اقتصاد بیشترین اولویت از لحاظ عملکردی مربوط به مولفه ارتقاء بهره‌وری آموزشی با میانگین رتبه ۲/۲۸ و کمترین اولویت از لحاظ عملکردی مربوط به مولفه برابری دسترسی به فرصت‌های آموزشی با میانگین رتبه ۱/۵۵ بوده است. در بعد عدالت و مبارزه با فساد بیشترین اولویت از لحاظ عملکردی مربوط به مولفه نظام پرداخت با میانگین رتبه ۲/۱۶ و کمترین اولویت از لحاظ عملکردی مربوط به مولفه مدیریت عملکرد با میانگین رتبه ۱/۷۰ بوده است. برای بعد استقلال و آزادی بیشترین اولویت از لحاظ عملکردی مربوط به استقلال کاری با میانگین رتبه ۲/۲۲ و کمترین اولویت از لحاظ عملکردی مربوط به امنیت شغلی با میانگین رتبه ۱/۸۵ بوده است. در بعد عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن، بیشترین اولویت از لحاظ عملکردی مربوط به مولفه‌های عزت نفس خانوادگی و عزت نفس در محیط کار با میانگین رتبه ۲/۱۰ و کمترین اولویت از لحاظ عملکردی مربوط به عزت نفس اجتماعی با میانگین رتبه ۱/۸۰ بوده است. در بعد سبک زندگی بیشترین اولویت از لحاظ عملکردی مربوط به مولفه سلامت روانی و معنوی با میانگین رتبه ۲/۱۳ و کمترین اولویت از لحاظ عملکردی مربوط به تغذیه و ورزش با میانگین رتبه ۱/۷۷ بوده است.

گام چهارم: بخش اولویت‌بندی

در بخش اولویت‌بندی، بر اساس پرسشنامه ماتریسی و پاسخ ۳۵ نفر از خبرگان انتخاب شده، ابعاد عامل‌های سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در نظام آموزش و پرورش ایران، در محیط نرم افزار Expert Choice رتبه‌بندی گردید.

جدول ۵. ابعاد مدل عامل‌های سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در نظام آموزش و پرورش ایران

اولویت	وزن‌های نهایی	ابعاد مدل نهایی
پنجم	۰/۰۶۲	بعد علم و پژوهش
ششم	۰/۰۵۹	بعد معنویت و اخلاق
دوم	۰/۲۱۹	بعد اقتصاد
سوم	۰/۱۶۷	بعد عدالت و مبارزه با فساد
اول	۰/۲۸۹	بعد استقلال و آزادی
چهارم	۰/۱۴۸	بعد عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن
هفتم	۰/۰۵۶	سبک زندگی

طبق جدول (۵)، نتایج رتبه‌بندی بر اساس اوزان بدست آمده نیز موید این امر است که از دیدگاه خبرگان: ۱. بعد استقلال و آزادی با بردار وزن نهایی "۰/۲۸۹"، ۲. بعد اقتصاد با بردار وزن نهایی "۰/۲۱۹"، ۳. عدالت و مبارزه با فساد با بردار وزن نهایی "۰/۱۶۷"، ۴. بعد عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن با بردار وزن نهایی "۰/۱۴۸"، ۵. بعد علم و پژوهش با بردار وزن نهایی "۰/۰۶۲" و ۶. بعد معنویت و اخلاق با بردار وزن نهایی "۰/۰۵۹" و ۷. بعد سبک زندگی با بردار وزن نهایی "۰/۰۵۶"، به ترتیب اولویت ابعاد مدل عوامل سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در آموزش و پرورش بوده‌اند. با توجه به این که نرخ ناسازگاری مدل کل برابر ۰/۰۳ می‌باشد، این معیارها دارای سازگاری بوده و قابل اتکا می‌باشد.

اولویت‌بندی مولفه‌های هر بعد، بطور مجزا: رتبه‌بندی آن بر اساس میانگین پاسخ‌های خبرگان در جدول زیر، بطور مجزا بشرح زیر محاسبه شده است:

جدول ۶. اولویت‌بندی مولفه‌های هر بعد، بطور مجزا

اولویت	وزن	مولفه‌های بعد علم و پژوهش	گویه	اولویت	وزن	مولفه‌های بعد معنویت و اخلاق	گویه
پنجم	۰/۱۰۶	فرهنگ سازمانی	SR1	دوم	۰/۳۴۳	مسئولیت‌پذیری اجتماعی	SE1
چهارم	۰/۱۲۳	فناوری اطلاعات	SR2	سوم	۰/۱۷۹	احساس همبستگی تیمی	SE2
سوم	۰/۲۱۶	منابع انسانی	SR3	چهارم	۰/۰۸۹	روح جمعی و مشارکت	SE3
اول	۰/۳۱۴	یادگیری سازمانی	SR4	اول	۰/۳۸۹	سازگاری با ارزش‌های فردی و سازمانی	SE4
دوم	۰/۲۴۱	فرایندهای دانشی در سازمان	SR5	اولویت		مولفه‌های بعد اقتصاد	گویه
اولویت	وزن	مولفه‌های بعد عدالت و مبارزه با فساد	گویه	سوم	۰/۱۴۰	ارتقاء بهره‌وری آموزشی	Economic1
سوم	۰/۲۴۵	نظام پرداخت	Justice1	دوم	۰/۳۶۷	خلق ارزش و طراحی خدمات آموزشی	Economic2
دوم	۰/۲۹۴	سیستم نظارت و کنترل	Justice2	اول	۰/۴۹۳	برابری دسترسی به فرصتهای آموزشی	Economic3
اول	۰/۴۶۱	مدیریت عملکرد	Justice3	اولویت		مولفه‌های بعد استقلال و آزادی	گویه
اولویت	وزن	مولفه‌های بعد عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن	گویه	اول	۰/۳۹۰	امنیت شغلی	IF1
اول	۰/۵۵۳	عزت نفس اجتماعی	ND.FR.DE1	سوم	۰/۱۰۹	استقلال کاری	IF2
سوم	۰/۱۶۳	عزت نفس خانوادگی	ND.FR.DE2	دوم	۰/۳۳۷	خودشکوفایی	IF3
دوم	۰/۲۸۴	عزت نفس در محیط کار	ND.FR.DE3	اولویت		مولفه‌های بعد سبک زندگی	گویه
				دوم	۰/۲۶۴	تغذیه و ورزش	LS1
				سوم	۰/۱۵۵	مدیریت استرس و فشار	LS2
				اول	۰/۵۸۱	سلامت روانی و معنوی	LS3

اولویت‌بندی مولفه‌های مدل در حالت کلی: در انتها به رتبه‌بندی مولفه‌های مدل در حالت کلی پرداخته شده و نتایج رتبه‌بندی آنها در حالت کلی در زیر آمده است:

جدول ۷. رتبه‌بندی کلی مولفه‌های مدل عامل‌های سازمانی تحقق‌یافته گام دوم انقلاب در نظام آموزش و پرورش ایران

اولویت	وزن	مولفه‌های مدل نهایی	گویه
۲۲	۰/۰۱	فرهنگ سازمانی	SR1
۲۱	۰/۰۱۱	فناوری اطلاعات	SR2
۱۷	۰/۰۲	منابع انسانی	SR3
۱۱	۰/۰۲۹	یادگیری سازمانی	SR4
۱۶	۰/۰۲۲	فرایندهای دانشی در سازمان	SR5
۱۵	۰/۰۲۴	مسئولیت‌پذیری اجتماعی	SE1
۱۹	۰/۰۱۳	احساس همبستگی تیمی	SE2
۲۴	۰/۰۰۶	روح جمعی و مشارکت	SE3
۱۳	۰/۰۲۷	سازگاری با ارزش‌های فردی و سازمانی	SE4
۱۲	۰/۰۲۹	ارتقاء بهره‌وری آموزشی	Economic1
۵	۰/۰۷۶	خلق ارزش و طراحی خدمات آموزشی	Economic2
۳	۰/۱۰۲	برابری دسترسی به فرصتهای آموزشی	Economic3

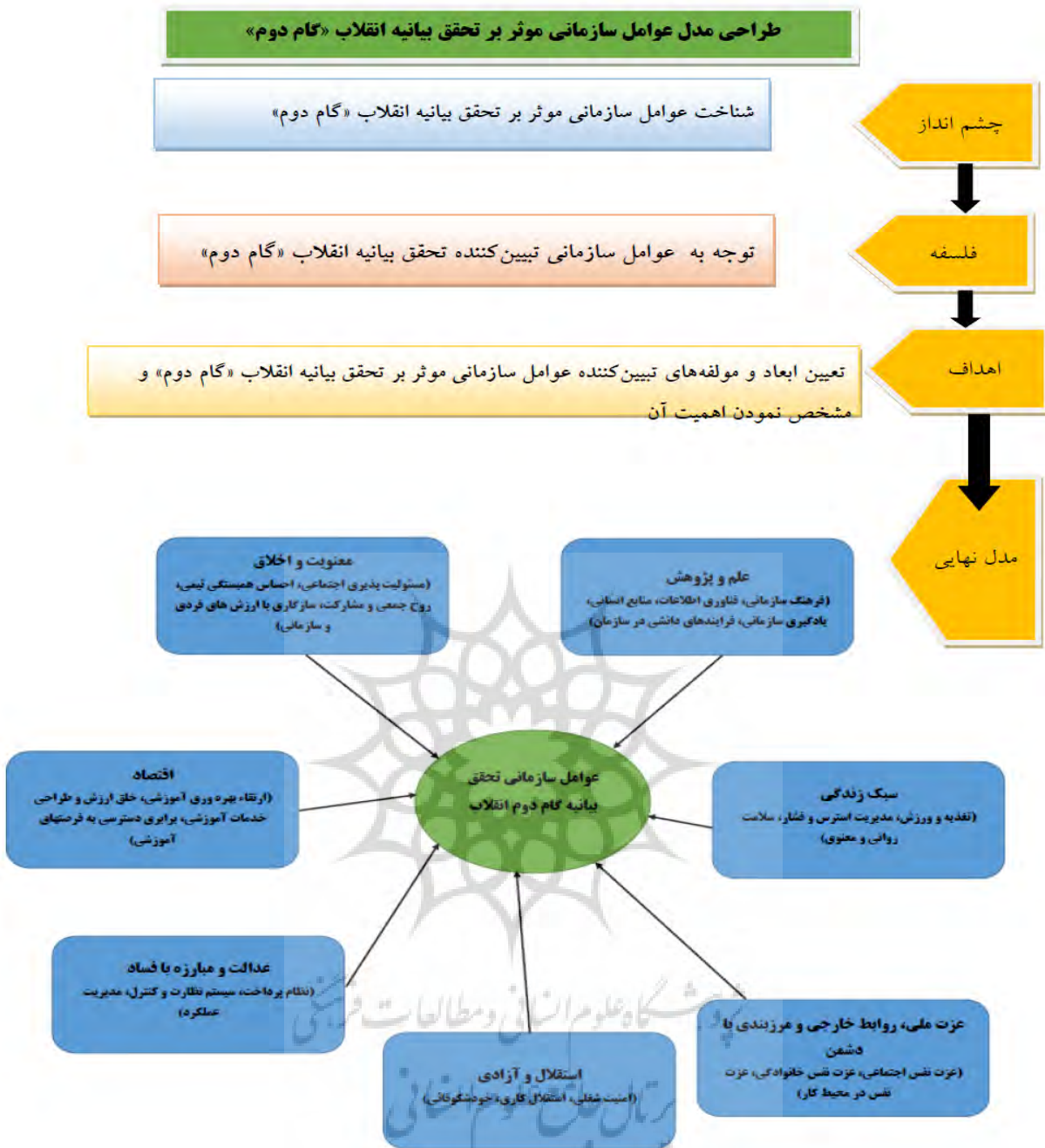
Justice1	نظام پرداخت	۰/۰۴۲	۸
Justice2	سیستم نظارت و کنترل	۰/۰۵	۷
Justice3	مدیریت عملکرد	۰/۰۷۸	۴
IF1	امنیت شغلی	۰/۱۳۵	۱
IF2	استقلال کاری	۰/۰۴۲	۹
IF3	خودشکوفائی	۰/۱۱۴	۲
ND.FR.DE1	عزت نفس اجتماعی	۰/۰۶۹	۶
ND.FR.DE2	عزت نفس خانوادگی	۰/۰۲	۱۸
ND.FR.DE3	عزت نفس در محیط کار	۰/۰۳۵	۱۰
LS1	تغذیه و ورزش	۰/۰۱۲	۲۰
LS2	مدیریت استرس و فشار	۰/۰۰۷	۲۳
LS3	سلامت روانی و معنوی	۰/۰۲۶	۱۴

Synthesis with respect to:
Goal: Support for Students
Overall Inconsistency = .04

شکل ۲. رتبه‌بندی کلی مولفه‌های عامل‌های سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در نظام آموزش و پرورش ایران

طبق جدول (۷)، نتایج رتبه‌بندی بر اساس اوزان بدست آمده نیز موید این امر است که از دیدگاه خبرگان، مولفه‌های: امنیت شغلی با بردار وزن نهایی "۰/۱۳۵"، خودشکوفائی با بردار وزن نهایی "۰/۱۱۴"، برابری دسترسی به فرصتهای آموزشی با بردار وزن نهایی "۰/۱۰۲" و مدیریت عملکرد با بردار وزن نهایی "۰/۰۷۸"، دارای بیشترین اهمیت و اولویت در میان کل مولفه‌های (۲۴ مولفه) مدل بوده‌اند. همچنین مولفه‌های: روح جمعی و مشارکت با بردار وزن نهایی "۰/۰۰۶"، مدیریت استرس و فشار با بردار وزن نهایی "۰/۰۰۷"، فرهنگ سازمانی با بردار وزن نهایی "۰/۰۱" و فناوری اطلاعات با بردار وزن نهایی "۰/۰۱۱"، دارای کمترین اهمیت و اولویت در میان کل مولفه‌های مدل موثر بوده‌اند. نرخ ناسازگاری مدل کل برابر ۰/۰۲ می‌باشد، بنابراین این معیارها دارای سازگاری بوده و قابل اتکا می‌باشد. بعد از اتمام مرحله کیفی، کمی و اولویت بندی و مشخص شدن ابعاد و مولفه‌های سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در نظام آموزش و پرورش ایران، مدل پارادایمی پژوهش، بشرح شکل زیر ارائه می‌گردد.

شکل ۳. عامل‌های سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در نظام آموزش و پرورش ایران

بحث و نتیجه‌گیری

این تحقیق در پی تبیین و رتبه‌بندی عامل‌های سازمانی تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در نظام آموزش و پرورش ایران از طریق روش تحقیق مدل آمیخته اکتشافی بوده است. تردیدی نیست که آموزش و پرورش مهمترین، مطمئن‌ترین، سریع‌ترین، کم‌هزینه‌ترین، آسانترین و دقیق‌ترین مسیر برای دستیابی به اهداف عالی و والای نظام اسلامی و تحقق گام دوم انقلاب و پیشرفت کشور در تمامی حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و غیره است، با این حال، کمتر پژوهش‌دانشگاهی وجود دارد که به موضوع عوامل سازمانی موثر بر تحقق بیانیه گام دوم انقلاب در سازمان‌های دولتی و شبه دولتی مانند آموزش و پرورش استان مازندران پرداخته و به ارائه مدل اهتمام بورزد. بنابراین، انتظار می‌رود انجام این پژوهش به رفع این نقص کمک شایانی نموده و در ارتقاء و توسعه مبانی نظری این حوزه موثر واقع گردد. امید است نتایج پژوهش حاضر مورد استفاده مسئولان و دست‌اندرکاران آموزش و پرورش در استان و علاقمندان و پژوهشگران حوزه‌های مختلف علوم به ویژه رشته‌های مرتبط با علوم تربیتی قرار گیرد. نظر به اهمیت نظام آموزش و پرورش و نقش مهمی

که فعالیت‌های این نظام در تحقق اهداف و سیاست‌های کلی نظام به عهده دارند، تحقق اهداف و سیاست‌های کلی مورد نظر دولت و حکومت مانند تحقق بیانیه "گام دوم انقلاب در در گرو شناخت عوامل سازمانی تبیین‌کننده آن در ارگان‌ها و سازمان‌هاست. مدل نهایی دارای ۷ بعد و ۲۴ مولفه (بعد علم و پژوهش (فرهنگ سازمانی) (ضریب استاندارد ۰/۵۳، ضریب معناداری تی ۶/۵۶۸ و مقدار احتمال ۰/۰۰۰۰۹)، فناوری اطلاعات (۰/۷۲، ۱۰/۷۶۱ و ۰/۰۰۰۰۹)، منابع انسانی (۰/۶۸، ۹/۶۷۱ و ۰/۰۰۰۰۹)، یادگیری سازمانی (۰/۶۷، ۸/۱۳۲ و ۰/۰۰۰۰۹) و فرایندهای دانشی در سازمان (۰/۶۴، ۸/۴۹۴ و ۰/۰۰۰۰۹))، بعد معنویت و اخلاق (مسئولیت‌پذیری اجتماعی (۰/۶۹، ۸/۴۰۳ و ۰/۰۰۰۰۹)، احساس همبستگی تیمی (۰/۷۹، ۹/۰۰۱ و ۰/۰۰۰۰۹)، روح جمعی و مشارکت (۰/۶۸، ۸/۲۰۴ و ۰/۰۰۰۰۹) و سازگاری با ارزش‌های فردی و سازمانی (۰/۳۳، ۴/۵۵۴ و ۰/۰۰۰۰۹))، بعد اقتصاد ارتقاء بهره‌وری آموزشی (۰/۵۵، ۴/۲۷۳ و ۰/۰۰۰۰۹)، خلق ارزش و طراحی خدمات آموزشی (۰/۷۲، ۴/۹۹۱ و ۰/۰۰۰۰۹) و برابری دسترسی به فرصتهای آموزشی (۰/۳۵، ۳/۹۹۹ و ۰/۰۰۰۰۹))، بعد عدالت و مبارزه با فساد (نظام پرداخت (۰/۵۷، ۶/۶۹۹ و ۰/۰۰۰۰۹)، سیستم نظارت و کنترل (۰/۸۶، ۸/۹۷۴ و ۰/۰۰۰۰۹) و مدیریت عملکرد (۰/۶۴، ۲/۷۷۲ و ۸/۴۰۲))، بعد استقلال و آزادی (امنیت شغلی (۰/۲۵، ۲/۳۸۴ و ۰/۰۱۷))، استقلال کاری (۰/۹۸، ۲/۹۶۵ و ۰/۰۰۳) و خودکشفائی (۰/۴۲، ۲/۷۷۲ و ۰/۰۰۶))، بعد عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن (عزت نفس اجتماعی (۰/۸۱، ۹/۷۰۲ و ۰/۰۰۰۰۹)، عزت نفس خانوادگی (۰/۷۸، ۹/۶۳۵ و ۰/۰۰۰۰۹) و عزت نفس در محیط کار (۰/۵۷، ۷/۱۹۸ و ۰/۰۰۰۰۹)) و بعد سبک زندگی (تغذیه و ورزش (۰/۶۹، ۸/۳۷۹ و ۰/۰۰۰۰۹)، مدیریت استرس و فشار (۰/۸۲، ۹/۰۲۴ و ۰/۰۰۰۰۹) و سلامت روانی و معنوی (۰/۶۹، ۸/۴۴۰ و ۰/۰۰۰۰۹)) بوده‌است.

پژوهش حاضر به مانند سایر پژوهش‌ها و مطالعات، با محدودیت‌هایی مواجه بوده است. از جمله این محدودیت‌ها می‌توان به این موارد اشاره کرد: عدم علاقمندی بعضی از نمونه‌های بخش کمی به شرکت در روند تحقیق و تکمیل پرسشنامه‌های مرحله کمی پژوهش. از جمله محدودیت‌های این تحقیق؛ محدود بودن جامعه آماری تحقیق است. بطوریکه تحقیق محدود به نظام آموزش و پرورش استان مازندران بوده و حداکثر قابلیت تعمیم دادن به محیط‌های آموزشی را دارد. بدلیل شیوه پاسخگویی پرسشنامه‌های ماتریسی بخش الویت‌بندی، بعضی از نمونه‌ها دچار ابهام در پاسخ به سوالات بودند که محقق سعی نمود با تشریح شیوه پاسخگویی، ابهام‌ها را برطرف نماید. ویژگی‌های اقتصادی- اجتماعی و فرهنگی موجود بر روند پاسخگویی آزمودنی‌های بخش کمی تاثیر داشته است. استفاده از پرسشنامه در بخش کمی و هم‌چنین، پرسشنامه ماتریسی در بخش الویت‌بندی، که خود به عنوان یک محدودیت تلقی می‌شود، بدین معنا که پرسشنامه، نگرش افراد را بررسی می‌کند، نه واقعیت را که این امر می‌تواند به عنوان یک محدودیت تلقی شود. بر اساس داده‌های بدست آمده و با استناد به نتایج پژوهش، پیشنهاداتی به شرح زیر ارائه می‌گردد:

الف- علم و پژوهش: ثبت کلیه اطلاعات مورد نیاز در سازمان و جستجو و بکارگیری آن‌ها در مواقع لزوم با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات. تقویت نظام مدیریت مشارکتی در سازمان به منظور حمایت و کمک کارکنان سازمان نسبت به یکدیگر. نظرخواهی فصلی از کارکنان در خصوص اجرای برنامه‌های آموزشی سازمان و میزان اثر گذاری آن و یا نظر خواهی از طرح‌های توسعه آنان. وجود دیدگاه و چشم انداز بلندمدت در بین مدیران و مسئولین واحدهای مختلف سازمان، یک دید مناسبی را به کارکنان در خصوص رسالت سازمان خواهد داد. برقراری شرایطی که مسیر پیشرفت شغلی کارکنان هموار بوده و بر اساس دستورالعمل‌ها و ضوابط سازمانی باشد، نه بر اساس روابط. بالابردن کیفیت تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری موجود در سازمان و رفع نقیصه‌های موجود در این خصوص.

ب- معنویت و اخلاق: صداقت در گفتار و عمل هم از سوی مدیران و هم از سوی پرسنل زیردست در واحدهای مختلف ادارات آموزش و پرورش. علاقمندی مدیران عملیاتی و میانی به مشارکت دادن کارکنان در برنامه‌های هدف گذاری سازمان. اعتقاد مدیران میانی و عملیاتی ادارات آموزش و پرورش به ارتقاء سطح کیفی کار تیم‌های فعال در سازمان. توجه سازمان به بهبود رفاه جامعه به عنوان مأموریت سازمانی، از طریق فراهم نمودن رفاه کارکنان و متعهد بودن به وظایف در قبال کلیه پرسنل. اهمیت قائل بودن برای سلامت معنوی خود و همکاران واحدهای مختلف. رسیدگی و انجام دقیق کار و وظایف محوله در موعد و زمان مناسب. تبادل تجربیات بین کارکنان و مدیران واحدهای مختلف با یکدیگر در ادارات آموزش و پرورش.

ج- اقتصاد: الزام دانش‌آموزان به انجام فعالیت‌های علمی در منزل یا خارج از محیط کار برای ارتقاء بهره‌وری آموزشی. شرکت معلمان و مدیران در جلسات بهبود کیفیت سیستم آموزشی نظام آموزش و پرورش و دسترسی به فرصت‌های آموزشی. طراحی و اجرای کارگاه آموزشی در مدارس برای تقویت انگیزه‌های کارآفرینانه. توجه به طراحی خدمات آموزشی مناسب در شوراها و کمیته‌های مدارس.

د- عدالت و مبارزه با فساد: عدم تفویض اختیارات، پست‌ها و سمت‌های متعدد به یک فرد در سازمان از جمله موارد مهمی است که باید بدان توجه شود. عدم پنهان کاری و همکاری کارکنان در افشای مصادیق فساد و حمایت مدیران از چنین رویکردی در سازمان. کافی بودن حقوق کلی کارکنان در نظام آموزش و پرورش در مقایسه با سایر سازمان‌ها. عادلانه و منطقی بودن جبران خدمات در واحدهای مختلف نظام آموزش و پرورش در مقایسه با کار مشابه در سایر سازمان‌ها. عدم رابطه محوری و شفاف بودن تعاملات و ارتباطات برون سازمانی مدیران سازمان‌ها با کارکنان و ارباب رجوع. مشارکت کارکنان و مدیران در عملیاتی کردن خط مشی‌ها و حل مشکلات مربوط به آن. پاداش گرفتن پرسنل براساس میزان عملکرد شغلی که دارند. شرکت کارکنان در برنامه‌های آموزشی جهت انطباق با قابلیت‌های مورد نیاز سازمان در حال و آینده.

ه- استقلال و آزادی: داشتن استقلال کاری پرسنل در انجام وظایف محوله به آنان، البته در چارچوب قانون و دستورالعمل‌های کاری. فراهم نمودن شرایطی که کارکنان مستعد توانایی ارائه ایده‌ها و خلاقیت هایشان را داشته باشند. حمایت معنوی، مالی و اختصاص ردیف بودجه‌ای برای حمایت از طرح‌های کارکنان مستعد سازمان. استفاده از توانایی‌ها، مهارت‌ها و استعدادها کارکنان بخش‌های مختلف جهت انجام امور سازمان و بهره‌مندی حداکثر از توانمندی هایشان. ایجاد امنیت ذهنی در کارشناسان از طریق کار تضمین شده، مزایای قطعی و آینده تضمین شده که آنان را به کارشان و سازمانشان متعهد کند. تقویت روحیه رهبری و توان تاثیرگذاری کارکنان در جهت افزایش ویژگی مدیریت روابط در بین کارکنان.

و- عزت ملی، روابط خارجی و مرزبندی با دشمن: تقویت روحیات و تعلق سازمانی برای بهبود عزت نفس: به منظور برآورده کردن این عامل باید برای کارکنان در سازمان احترام قائل بود و مدیران در جهت رفع مشکلات شخصی کارکنان، اهتمام ورزند. تقویت روحیه همکاری، صمیمیت و کار تیمی به منظور اینکه کارکنان ادارات آموزش و پرورش، خود را یک عضو توانا، مهم و با ارزش برای این سازمان بدانند. تقویت تشخیص و ق‌دردانی در سازمان: متناسب بودن حقوق و دستمزد و پاداش دریافتی با کاری که کارکنان انجام می‌دهند، امکانات رفاهی در سازمان و تناسب ارتقای شغلی کارکنان با شایستگی آنها می‌تواند عامل مطرح شده در سازمان پوشش دهد.

ز- سبک زندگی: توجه به وضعیت معیشتی کارکنان، تهیه داروها برای کارکنان دارای بیماری، در صورت بروز بیماری‌های احتمالی، بمنظور ارتقاء سلامت جسمانی آنان. عدم اجبار کارکنان به لباس پوشیدن، غذا خوردن و انجام کارهای روتین روزانه در محیط کار با ایجاد استقلال در آن، سلامت آنان را بطور مطلوبی تحت تاثیر قرار می‌دهد. حمایت معنوی مدیران عالی و میانی از کارکنان واحدهای مختلف و پیگیری مستمر وضعیت آنها، بر سلامت روانی آنان تاثیر خواهد گذاشت. اختصاص برنامه‌های پیاده‌روی و ورزش در برنامه هفتگی کارکنان، علاوه بر جنبه‌های مثبت جسمانی، سلامت آنان را از نظر روحی هم بهبود خواهد داد.

تشکر و قدرانی

بدین وسیله پژوهشگران از شرکت کنندگان در پژوهش به دلیل مشارکت فعال در پژوهش و از مسئولان آن‌ها به دلیل موافقت جهت انجام پژوهش و انجام پرسشنامه تقدیر و تشکر می‌شود.

References

- Ahmadpour Daryani, M. (2014). *Advanced Entrepreneurship*. Rah Dan Publications.
- Ansari, H. (2020). The Measure of Spirituality and Ethics in the Second Step Statement of the Revolution and the Requirements of NAJA to Elevate the Measure of Spirituality. *Police Science of Qazvin*, 33, 39-76.
- Atai, H., & Naqibi, S. Q. (2019). Soft Power and the Capacity for Justice and Anti-Corruption in the Second Step Statement of the Islamic Revolution of Iran. First National Conference on the Soft Power of the Islamic Revolution with the Theme of "Four Decades of Resistance and the Cultural Requirements of the Second Step of the Islamic Revolution", Tehran.
- Badleh, A. (2020). Identifying the Components Affecting the Improvement of Internship Quality and Evaluating the Current Status in Farhangian University of Mazandaran Province. *Educational and Academic*, 9(4), 7-35.
- Elhamifar, A., Mehdinezhad, v., & Farnam, A. (2019). The Effect of Critical Thinking on Metacognitive Knowledge and Epistemological Beliefs of High School Students [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 2(3), 47-55. [DOI]
- Ghaderi Sheykhi Abadi, M., Nasiri, F., Afzali, A., & Taajobi, M. (2023). Construction and Standardization of Synergistic Leadership Questionnaire in Managers of Technical and Vocational Schools. *Sociology of Education*, 10(1), 193-203. [DOI]
- Ghaffari Heshchin, Z., & Nikoonahad, E. (2020). Foresight Analysis of the Second Step Statement of the Islamic Revolution. *Political Science Biannual Journal*, 16(2), 487-512.
- Ghorbani Toutkabeni, E. (2020). Cultivating a Resistance Economy from the Perspective of the Supreme Leader (With an Approach to the Second Step of the Revolution Statement). *Police Science of Gilan*, 9(34), 1-49.
- Jafarian, V., & Mahmoudi, F. (2020). Phenomenology of Internship Supervisors' Experiences with the New Internship Plan in Farhangian University of East Azerbaijan Province. *Teaching Research Journal*, 7(2), 54-69.
- Kafshchian Moghadam, A., Maleki, H., & Sadeghi, A. (2024). Designing a Citizenship Rights Curriculum Model for the Second Period of Elementary Education [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 7(2), 1-7. [DOI]
- Lee, A., Wong, Y., & Seng Neo, X. (2024). The Role of Educational Institutions in Shaping Student Self-Perception [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 7(2), 57-64. [DOI]
- Manzari Tavakoly, A., & Kahnooji, M. (2021). Explaining the Educational Objectives of the Second Step Statement of the Revolution. *Research in Islamic Education Issues*, 29(53), 101-121.
- Mirshamsi, H., Mohammadi Ahmad Abadi, N., & Alizadeh Asli, A. (2024). Identifying the Dimensions and Components of the Play-Based Curriculum in the Preschool Period based on the Montessori Theory. *Sociology of Education*, 10(1), 141-151. [DOI]
- Mofakhari, G. (2020). The Role of Public Managers in Promoting Social Justice in Line with the Second Step Statement of the Islamic Revolution. International Conference on Management, Humanities, and Behavioral Sciences in Iran and the Islamic World, Karaj.
- Rahmani, S. B., & Rahimi, M. (2019). Review and Analysis of National Dignity in the Second Step Statement of the Revolution Based on the SWOT Model. First National Conference on the Soft Power of the Islamic Revolution with the Theme of "Four Decades of Resistance and the Cultural Requirements of the Second Step of the Islamic Revolution",
- Soltani Falah, A., & Bagheri Dadokalaie, M. (2022). Explaining the Model for Recruiting and Hiring Teachers in Schools Based on the Second Step Statement of the Revolution. *Educational Management Quarterly*, 8(29), 19-35.